

RAADSBRIEF

ONDERWERP

Reactie college van B&W op initiatiefvoorstel

KENNISNEMEN VAN

De formele schriftelijke reactie van college van B&W op Initiatiefvoorstel 'Wensen en bedenkingen omgevingsvisie'

INLEIDING

In de oordeelsvormende raadsvergadering van 14 januari 2026 werd de concept-Hoofdlijnennotitie – het eindproduct van de tweede fase van de Omgevingsvisie 2.0 - opiniërend behandeld. Deze extra stap in het proces van de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0 werd toegevoegd naar aanleiding van de wens van de raad in de tweede fase haar politieke duiding te kunnen geven ten aanzien van de Hoofdlijnennotitie.

Tijdens deze oordeelsvormende raadsvergadering bleek er toch behoefte te zijn aan een besluitvormend moment voor de raad over de concept-Hoofdlijnennotitie. Daarom hebben enkele partijen gezamenlijk een initiatiefvoorstel ingediend op 29 januari 2026 getiteld 'Wensen en bedenkingen omgevingsvisie'. Dit initiatiefvoorstel wordt tijdens de vergadering van 17 februari oordeelsvormend behandeld, en 3 maart besluitvormend.

Het invoeren van dit extra besluitmoment in de vorm van het initiatiefvoorstel heeft ingrijpende gevolgen voor de planning:

- Het eerstvolgende besluitmoment is pas op 3 maart 2026.
- Daarna moet de Hoofdlijnennotitie (nadat er eventueel aanpassingen zijn gedaan) door het college definitief worden vastgesteld.
- Hierdoor schuift het complete proces minimaal één maand op.
- De inzagetermijn voor het ontwerp-Omgevingsvisie komt dan in de zomervakantie te liggen en moet worden verlengd naar 10 weken.
- Door deze vertraging kan de verplichte deadline van 1 januari 2027 niet meer worden gehaald.
- De Omgevingsvisie 2.0 komt dan niet tijdig beschikbaar voor andere lopende projecten (zoals het Omgevingsplan en -programma's), waardoor ook deze vertraging oplopen.

Hoewel het begrijpelijk is dat de raad hecht aan een formeel besluitmoment, brengt dit dus onmiskenbaar met zich mee dat de volledige planning verschuift en de wettelijke deadline niet meer haalbaar is.

In de kernboodschap van deze raadsbrief formuleert het college haar standpunt ten opzichte van de beslispunten uit het initiatiefvoorstel.

KERNBOODSCHAP

Het beslispunt uit het initiatiefvoorstel (zie bijlage) luidt als volgt:

"De volgende wensen en bedenkingen aan het college mee te geven ten behoeve van de hoofdlijnennotitie:

- a. *Landbouw en natuur zijn belangrijke pijlers voor het buitengebied. Hier komt meer aandacht voor in de verdere uitwerking van de visie. Er is begrip dat landbouwgrond ingezet kan*

worden voor andere ruimtelijke opgaven en functies. Tegelijkertijd is het van belang dat landbouw leidend blijft om te voorkomen dat landbouw onder druk komt te staan of ondergesneeuwd raakt door andere functies.

- b. *'Functie volgt peil' te herschrijven naar het principe 'peil volgt functie'. Als gebiedsgericht ander beleid noodzakelijk is, dan volgt maatwerk in en met het gebied.*
- c. *Bufferzones en andere, bovenwettelijke zoneringen, niet op te nemen in de Hoofdlijnennotitie en het vervolg van de omgevingsvisie."*

Het college van B&W heeft na het indienen van het initiatiefvoorstel 30 dagen de tijd om een reactie te geven op de voorgestelde beslispunten. In wat volgt staan de reacties per besispunt geformuleerd:

Reactie van College van B&W op initiatiefvoorstel

Reactie sub a: het college is het ermee eens dat landbouw en natuur belangrijke pijlers zijn voor het Twenterandse buitengebied en ziet mogelijkheden om deze twee pijlers in het verdere proces van de Omgevingsvisie 2.0 extra uit te lichten.

Toelichting: het college is van mening dat landbouw en natuur een belangrijke identiteitsdragers en pijlers zijn voor het Twenterandse buitengebied. Desalniettemin is het standpunt van het college dat niet alleen landbouw een belangrijke functie voor het buitengebied zal blijven, maar in de toekomst ook ruimte wordt gemaakt voor andere functies in het buitengebied, zoals nu beschreven in de concept-Hoofdlijnennotitie.

Zo staat dit ook beschreven als uitgangspunt in het door de raad vastgestelde Portret van Twenterand (zie bijlage, p.10):

" 7. Naar een toekomstbestendige balans in het buitengebied

Er moet een nieuwe balans worden gevonden tussen verschillende ruimteclaims zoals landbouw, natuur, recreatie en energietransitie."

Er moet rekening worden gehouden met landelijke en provinciale regels over natuur, stikstof, water en klimaat. Deze regels kunnen de ontwikkelmogelijkheden voor landbouw beperken. Tegelijk vindt het college het belangrijk dat er ook duidelijke grenzen worden gesteld aan ontwikkelingen die belemmeringen kunnen opleveren voor de landbouwsector.

Op die manier ontstaat een evenwichtig kader waarin zowel landbouw als andere functies in het buitengebied zorgvuldig worden afgewogen in het verdere proces van de Omgevingsvisie 2.0.

Reactie sub b: het college raadt de voorgestelde wijziging van het principe 'functie volgt peil' naar 'peil volgt functie' in de hoofdlijnennotitie af.

Toelichting: het college acht het van belang dat er duidelijkheid is voor inwoners van de gemeente Twenterand. Als de gemeente Twenterand beleid hanteert dat haaks staat op landelijk en provinciaal beleid is het niet helder voor inwoners wat de kaders zijn, terwijl men gebaat is bij eenduidigheid en duidelijkheid. Daarom stelt het college voor het principe 'functie volgt bodem en peil' te behouden in de Hoofdlijnennotitie, conform de landelijk én provinciaal beleid.

Landelijk geldt het principe 'functie volgt peil': we moeten ruimtelijke keuzes afstemmen op het bestaande water- en bodemsysteem. Dit is nodig omdat klimaatverandering zorgt voor zowel meer hevige regen als voor droogte. Niet iedere functie past op elke plek; als we dat negeren, ontstaan grote risico's zoals wateroverlast, schade aan gebouwen of verzakkingen door dalende grondwaterstanden.

Het omdraaien van dit uitgangspunt — dus 'peil volgt functie' — past dus niet binnen het nationale beleid *Water en Bodem Sturend* en ook niet binnen de provinciale regels. Bovendien biedt de Omgevingswet nauwelijks ruimte om peilbeheer aan te passen aan ruimtelijke wensen. Peilbesluiten moeten juist vanuit het hele watersysteem worden bekeken. Het vaststellen van waterpeil is bovendien geen taak van de gemeente, maar van het waterschap.

Voor Twenterand is het extra belangrijk om het principe 'functie volgt bodem en peil' te volgen. Onze bodem bestaat op veel plekken uit klei, leem en veen — gevoelige gronden waar veranderingen in waterpeil snel tot problemen kunnen leiden. Door functies te laten aansluiten op het bestaande peil voorkomen we schade aan gebouwen, verzakkingen en hoge toekomstige kosten.

Het college vindt het daarom beleidsmatig, juridisch én praktisch onverstandig om het principe 'functie volgt bodem en peil' los te laten en raadt dit daarom af. Het vasthouden aan 'functie volgt bodem en peil' zorgt voor toekomstbestendige keuzes, sluit aan bij hogere overheden en voorkomt dat de gemeente in de knel komt bij toekomstige gebiedsprocessen. Om die redenen raadt het college af om dit principe in de Hoofdlijnennotitie te wijzigen.

Bovenstaand standpunt van het college wordt ook bevestigd door zowel Waterschap als de Provincie Overijssel. Zij zijn gevraagd voor een reactie op de voorgestelde bedenking uit het initiatiefvoorstel.

Reactie Waterschap Vechtstromen:

"In de Watervisie 2050 heeft het waterschap zeven hoofdlijnen voor het waterbeheer geformuleerd om de opgaven op het gebied van klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid te kunnen realiseren. Mede door klimaatverandering zien we steeds vaker de nadelige gevolgen van ontwatering en te snelle afwatering, met zowel droogte als wateroverlast tot gevolg.

Het besef dat het watersysteem tegen grenzen aanloopt van aanpassingen aan de inrichting en het gebruik van de ruimte, heeft geleid tot de eerste hoofdlijn in de watervisie: we kunnen, en willen, niet langer alle functies en grondgebruik bedienen wanneer deze niet goed aansluiten bij de natuurlijke kenmerken van het watersysteem. Deze eerste hoofdlijn is verder uitgewerkt in de [Uitgangspunten omgaan met Water en Bodem - Vechtstromen](#).

Het waterschap houdt hiermee vast aan het principe dat het peil niet wordt aangepast aan de functie daar waar deze niet aansluit bij de natuurlijke kenmerken van het water- en bodemsysteem"

Reactie Provincie Overijssel:

"De provincie hanteert het uitgangspunt 'functie volgt peil': gebruik en functies moeten zich aanpassen aan grondwaterstanden, niet andersom. Het water- en bodemsysteem vormt de onderlegger voor ingrepen in onze leefomgeving en is richtinggevend en sturend voor gewenste functies of ontwikkelingen. In deze benadering dragen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen bij aan behoud en versterking van het water- en bodemsysteem. Wij verwijzen hierbij naar de provinciale Omgevingsvisie (inclusief redeneerlijn) en Regionaal Waterprogramma (RWP) waarin dit uitgebreid wordt toegelicht. De Omgevingsverordening borgt de juridische doorwerking van het provinciale beleid en bevat zowel rechtstreeks werkende regels voor inwoners en bedrijven als instructieregels voor gemeenten en waterschappen. Het leidende principe 'water en bodem sturend' is juridisch geborgd in artikel 4.13 - klimaatrobuust water- en bodemsysteem van onze provinciale Omgevingsverordening. Daarbij is het goed om te benoemen dat we bij ruimtelijke ingrepen ruimte bieden voor maatwerkoplossingen die passen bij de lokale fysieke omstandigheden. Wij kijken daarbij naar stroomgebieden en maken onderscheid in maatregelen die passend en nodig zijn in de verschillende delen van de provincie. In veenweidegebieden vraagt dit iets anders dan op zandgronden of in de gebieden rondom de IJssel, Vecht en Delta.

Via een aantal instrumenten stuurt de provincie op het realiseren van provinciaal belang:

- accent op samenwerking, overleg en voorkantsturing;
- realisatie door (voor-)overleg en (prestatie-)afspraken;
- bij strijdigheid: zienswijze geven, eventueel gevolgd door reactieve interventie/beroep en het niet verlenen van instemming bij een omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit."

Reactie sub c: Het college acht het noodzakelijk en juridisch verstandig om bovenwettelijke bufferzones en aanvullende zoneringen, al dan niet onder voorbehoud, wel op te nemen in de Hoofdlijnennotitie en de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie 2.0.

Toelichting: er worden strikte eisen gesteld door rijk en provincie aan Natura 2000-gebieden om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. Het niet opnemen van bufferzones zou de gemeente onvoldoende in staat stellen om negatieve effecten op Natura 2000 gebieden te voorkomen en voldoet daarmee niet aan de beschermingsplicht die voortvloeit uit de Omgevingswet en het Europese natuurbeschermingsrecht.

Daarnaast wil het college graag zoveel mogelijk duidelijkheid verschaffen aan haar inwoners, en in deze, specifiek de bewoners rondom de Engbertdijkvenen. Daarom is het van belang dat zoveel mogelijk dezelfde lijn wordt gevolgd van hogere overheden zoals de Provincie, om verwarring tussen provinciaal en gemeentelijk beleid te voorkomen. Heldere kaders zorgen er bovendien voor dat initiatiefnemers en inwoners vroegtijdig weten welke ontwikkelruimte beschikbaar is in de toekomst.

Hoewel er nog geen definitief besluit is genomen over de bufferzones, is de verwachting dat dit besluit vóór de zomer van 2026 wordt genomen. Hierdoor is het wenselijk om in de Omgevingsvisie 2.0, dat gericht is op de lange termijn, rekening mee te houden.

Het college stelt daarom voor om de beoogde zoneringen, onder voorbehoud van het besluit van de provincie over de bufferzones, wel op te nemen in de Hoofdlijnennotitie en Omgevingsvisie.

VERVOLG

Aan de hand van het initiatiefvoorstel en de reactie van het college op dit voorstel wordt tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering van 17 februari gedebatteerd. Tijdens de raadsvergadering van 3 maart ligt het initiatiefvoorstel voor ter besluitvorming.

BIJLAGEN

1. Initiatiefvoorstel 'Wensen en bedenkingen omgevingsvisie'
2. Concept-Hoofdlijnennotitie
3. Het Portret van Twenterand

PORTEFEUILLE

Omgevingsvisie

Vriezenveen, 17 februari 2026

Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, rounded 'P' followed by a vertical line and a small 'G'.

P.F.G. Rossen

de burgemeester,

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'G' followed by 'J' and 'Gorter' in a cursive script, with a long horizontal line extending to the right.

G.J. Gorter